

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 22.

**CIGÁNY KISEBBSÉGI
NÉPISMERET**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

1. Írjon 500-600 szó terjedelmű fogalmazást az Ön által készített projekt alapján, válaszolva a tételben megfogalmazott kérdésekre!
2. Fogalmazzon meg találó címet is!
3. A dolgozat megírására 180 perc áll a rendelkezésére.
4. Semmilyen segédeszköz nem használható.
5. A projekt eredményének bemutatásához készített szemléltető anyag csak a szóbeli vizsgán használható.
6. A projekt témája a követelmények ismeretcsoportjainak bármelyikéből választható.
7. A dolgozat egészére 100 pont kaphat: a tartalmi minőségre 50 pontot, a formai feltételek teljesítésére 15 pontot, az élményszerűsége, egyéni állásfoglalásra, vélemény megfogalmazására 15 pontot, a témaválasztás újszerű megközelítésére 10 pontot és a nyelvi megformáltságra 10 pontot.

Készítsen fogalmazást olyan projektről, amelynek tervezésében, kivitelezésében és bemutatásában Ön is részt vett. A dolgozat felépítése kövesse az alábbi tagozódást!

A minden kérdésre térjen ki úgy, hogy válaszait összefüggően fogalmazza meg, beépítve mondanivalójába! A javasolt szempontok példák, csak akkor használja fel ezeket, ha mondanivalójába illeszkednek!

A projekt tervezése és előkészítése

1. A választott téma társadalmi, kulturális, gazdasági – helyi, regionális, országos vagy globális – fontosságának indoklása.
 - Meggyőzően indokolja-e a hallgató a téma kiválasztását?
 - Megfelelő összefüggésben képes-e szemlélni témáját?
 - Érti-e az összefüggést a lokális, regionális, országos vagy éppen globális kérdések között?
 2. Melyek voltak a témaválasztás személyes motivációi?
 - Van-e egyáltalán hiteles személyes motivációja?
 - Képes-e a személyességet a tárgyyszerűségtől elkülöníteni?
 3. Mi volt a projekt témaválasztásának konkrét célja?
 - A cél szakszerű leírása, bármi legyen is az
 4. Milyen kérdésekre keresett választ, és/vagy milyen feltevései (hipotézisei) voltak a projekt indítása előtt?
 - Olyan kérdések/hipotézisek megfogalmazása, amelyek a projekt céljához vezetnek
 - Legalább egy kérdés – amelynek vizsgálatára/bemutatására a projekt vállalkozik – megfogalmazása kívánatos
 - Ha a projekt hipotézis vizsgálatára irányul, akkor ezt meg kell fogalmazni (hipotézis például, hogy érvényesült-e diszkrimináció a lakóhelyi iskolában a cigány tanulókkal szemben, de nem kell föltétlenül hipotézist megfogalmazni, ha valaki a temetkezési vagy nyelvhasználati szokásokat gyűjti).
 5. Milyen módszereket választott a projekt megvalósításához?
 - Megfelelőek-e a módszerek a projekt megvalósításához?
 - Az projekt leírása pontosan tükrözi-e a választott módszereket?
 6. Milyen feltételeket biztosított az iskola és a tanóra a projekt számára?
 - Hiteles-e a tanórák megjelenítése?
 - A valóságnak megfelelő-e a hallgató önálló szerepének bemutatása?
-

A projekt megvalósítása

7. Mutassa be az adatgyűjtés terepét, az adatközlők körét és az alkalmazott módszert!

- A projekt céljának megfelelően mutatja-e be a hallgató a terepet és módszertant?
- Kitér-e az adatközlők (források) teljes körére?
- Megfelelő-e a forrásokra való hivatkozás?

8. Milyen konkrét eredményekre jutott? Írja le mindazokat a megállapításokat, amelyeket lényegesnek és érdekesnek tart a téma szempontjából! Maradtak-e nyitott kérdések?

Itt a projekt témájának tartalmi kifejtéséről van szó. A jelöltnek tudnia kell kiválogatni a lényeges elemeket, de koncentrálni kizárólag az érdekességekre vagy újdonságokra is. A nyitott kérdések taglalása a projekt esetleges folytatására irányul.

9. Hogyan látja hasznosíthatónak munkája eredményeit?

A hasznosítás fogalma igen tág, a bemutatás tényétől az eredmények esetleges tényleges tudományos, gazdasági, társadalmi, politikai, stb. hasznosításáról lehet szó az adott közösségben vagy a hallgató ambícióinak megfelelően tágabb összefüggésekben is.

- Esetleg publikálni kívánja a hallgató a projekt eredményeit? Ez magasan értékelhető szempont, de a hallgatónak ismernie kell a szerzői joggal összefüggő alapkérdéseket (forrásmegjelölés, szerzői jogok), vagy a tanár közreműködését kell igényelnie.

A projekt bemutatása

10. Milyen eszközöket választ a projekt eredményeinek bemutatásához?

- Mutassa be a projekt bemutatásához választott eszközöket, módszereket!
- Indokolja, hogy miért éppen ezeket az eszközöket, módszereket választott

Értékelés: meggyőző érvelés, a témához illeszkedő módszertan, és annak bemutatása

11. Hogyan értékeli az elért eredményeket, saját munkáját és a kitűzött cél megvalósulását, munkája hasznosíthatóságát?

A saját munka értékelésének legfőbb mércéje a minél nagyobb fokú reflexivitás és tárgyilagosság: a legjobb, ha a hallgató ismeri munkájának érdemeit és hiányosságait egyaránt. A munka tanár általi értékelése azon szempontok alapján történik, amelyeket a hallgató is ismer, a tanári értékelési szempont az önértékelés hitelessége, realitása.

-
- Értékelje saját munkáját a kérdésekre adott válaszok, a hipotézisek ellenőrzése és céljai megvalósulása szempontjából!
 - Értékelje a bemutatott anyagot
 - Értékelje a munka során kialakult kapcsolatait
 - Értékelje a projekt újdonságát
 - Értékelje munkáját a személyes hozam szempontjából

12. Milyen volt a projekt visszhangja a tanulók, szülők, pedagógusok és az adatközlők körében?

Pozitívumként értékelendő bármelyik javasolt vagy itt nem javasolt, de a hallgató által alkalmazott szempont a projekt visszhangjának jelzésére.

Ennek jelzése lehet, hogy a hallgató

- konkrét véleményekből idéz
- bemutatja azokat az elemeket, amelyeknek pozitív ill. negatív visszhangja volt
- a téma egyes kérdéseiben további kutatásra tesz javaslatot

Értékelési szempontok

A megoldási útmutatóban adott javaslatok (a kérdésekre adható válaszok) csak irányadónak tekintendők, a javító tanár által elfogadott minden megoldás megfelelő.

Tartalom: 50 pont

A tartalmi kifejtés minőségének kritériumai:

- a téma megértése, alapos ismerete, a jelölt tájékozottsága a témában **10 pont**
- a kérdések, hipotézisek és célok megfogalmazása **10 pont**
- önálló problémakezelés, fogékonyság a problémák iránt **5 pont**
- az érvelés minősége, az állítások bizonyítása **5 pont**
- lényegkiemelés, rendszerező képesség **10 pont**
- a kérdésekre adott válaszoknak a fogalmazásba való beépítettsége **10 pont**

Formai feltételek: 15 pont

Kritériumok:

- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság **10 pont**
- tagolás **3 pont**
- az adott terjedelem megtartása **2 pont**

Élményszerűség, egyéni állásfoglalás, vélemény megfogalmazása: 15 pont

Kritériumok:

- Az előadásmód élményszerűsége, a jelölt emocionális hozzáállása (érezhető a jelölt érzelmi kötődése) **5 pont**
- A gyűjtött anyag produktív összefoglalása **5 pont**
- Adekvát és személetes példák **3 pont**
- Az eredmény egyéni értékelése **2 pont**

Témaválasztás, újszerű megközelítés: 10 pont

Kritériumok:

- a téma újszerűsége **3 pont**
- tudott-e a dolgozat a szokásostól eltérő megközelítéssel szolgálni **5 pont**
- a projekt prezentálásának újszerűsége **2 pont**

Nyelvi megformáltság: 10 pont

Kritériumok:

- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelő stílus **2 pont**
- adekvát és változatos szóhasználat **3 pont**
- nyelvtani pontosság **5 pont**